

Samen voor gelijke kansen

Koersdocument
JES Rijnland 2019-2023

'Mijn kinderen wil ik graag een onbezorgde jeugd geven en hen stimuleren in hun ontwikkeling, maar dat is helaas niet altijd mogelijk. Ik kan niet helpen met huiswerk en heb weinig geld. Ik ben blij met de programma's van JES, waardoor mijn kinderen, net als hun leeftijdsgenoten, kunnen spelen en mooie, leerzame ervaringen opdoen.' – MOEDER DORA

Ieder kind recht op ontwikkeling

Het gaat goed in Nederland. De economie groeit, de werkloosheid neemt af en het vertrouwen in elkaar en organisaties neemt toe¹. Maar deze successen zijn lang niet voor iedereen voelbaar, zo blijkt. Op onderwerpen als inkomen, vermogen en werkloosheid bestaan er nog grote verschillen tussen laag- en hoogopgeleiden, oftewel kort- en langopgeleiden². Ook profiteren nieuwkomers uit onveilige landen nog weinig van de economische opgang. Verder leven verschillende groepen burgers steeds meer langs elkaar heen³. Dit zijn stuk voor stuk ontwikkelingen die impact hebben op het leven van kinderen. Thema's als laaggeletterdheid, armoede, maar ook de toenemende segregatie in het onderwijs zorgen voor ongelijke kansen voor kinderen, zowel in het onderwijs als in de samenleving in bredere zin. De missie waarmee JES Rijnland in 2006 werd opgericht – gelijke kansen voor alle kinderen – is daarom nog steeds actueel.

Sinds haar oprichting heeft JES honderden kinderen (0-18 jaar) en hun gezinnen bereikt en verrijkt met innovatieve en bewezen effectieve werkwijzen. Door het inzetten van programma's als de VoorleesExpress, Jong Geleerd Thuis Gedaan, School's Cool, WeekendKlas, Ouders Ontmoeten Ouders en nog veel meer, bieden we sociaaleconomisch kwetsbare kinderen (en hun ouders) extra ontwikkelkansen. Ook fungeert JES als gids en begeleiden we gezinnen naar de peuterspeelzaal, sportactiviteiten, de bibliotheek, zorgteams of andere belangrijke voorzieningen in de wijk.

JES Rijnland werkt vanuit de diepewortelde visie dat ieder kind recht heeft op ontwikkeling en een kansrijk perspectief voor de toekomst. We staan voor een inclusieve samenleving waarin we als gemeenschap bijdragen aan de ontplooiing van ieder kind.

1 www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/22/meer-vertouwen-in-elkaar-en-instituties
 2 Monitor Brede Welvaart (CBS, 2018)
 3 Inspectie van het Onderwijs, 2018

Het goede
behouden en
nieuwe paden
bewandelen

Met de door de jaren heen opgebouwde expertise zetten we ons, samen met onze stagiairs, vrijwilligers en partners, ook de komende vijf jaar weer gepassioneerd in om te werken aan meer gelijke kansen. Met behoud van onze reeds stevig verankerde visie, doelstellingen en werkwijzen onderzoeken we de komende periode ook nieuwe paden. Dit doen we heel letterlijk, door ons ook actiever te oriënteren op mogelijke verbindingen buiten Leiden en omgeving, het gebied waar onze basis ligt. Daarnaast hebben we ambities als het gaat om de maatschappelijke opbrengsten van ons werk. We willen meer kinderen bereiken, maar ook de impact op de bereikte gezinnen vergroten én deze impact beter zichtbaar te maken. Deze ambities komen voort uit een gevoelde urgentie op maatschappelijk, beleidsmatig en bedrijfsmatig vlak.

Maatschappelijke urgentie: JES Rijnland werd opgericht in een periode die gekenschetst werd door grote bezuinigingen in het sociale domein. De interventies die JES ging uitvoeren, hadden de politieke wind halverwege de jaren 0 niet mee. Ondanks – of misschien juist dankzij - deze ontwikkelingen besloten drie bevlogen Leidse professionals kwetsbare gezinnen niet in de kou te laten staan en richtten de stichting JES Rijnland op. Het maatschappelijke klimaat waarin JES nu opereert, is

anders dan dat we in 2006 kenden. Zoals eerder beschreven gaat het goed in Nederland, maar profiteert een grote groep kinderen daar te weinig van. Deze kinderen krijgen minder kans zich te ontwikkelen. JES legt zich daar niet bij neer, en blijft steeds weer zoeken naar verrassende verbindingen en innovatieve werkwijzen om gelijke kansen ook in de huidige maatschappelijke context te bevorderen.

Beleidsmatige urgentie: Veranderende beleidsmatige thematiek en dynamiek (gemeentelijk en landelijk) nopen ons er ook toe om blijvend te innoveren. Gemeenten, fondsen en andere financiers stellen andere eisen en voorwaarden dan voorheen aan de samenwerking. JES kijkt in samenspraak met deze partijen naar hoe innovaties toegepast kunnen worden, die aansluiten bij de beleidsmatige realiteit en ook de impact van het werk op de doelgroep vergroten.

Bedrijfsmatige urgentie: Tot slot vraagt de groei die we als organisatie hebben doorgemaakt om aanpassingen in de bedrijfsvoering. Inmiddels is JES een organisatie met een zo'n 25 professionals in dienst, met jaarlijks een tiental stagiairs en ruim 150 vrijwilligers. In het bijzonder de laatste groep is zodanig belangrijk voor ons én inmiddels zo omvangrijk, dat een steviger vrijwilligersbeleid nodig is.

Het DNA van JES Rijnland

Wat maakt JES Rijnland uniek? Wat zijn de ankers vanwaaruit JES opereert in bestaande programma's én in innovaties? Onderstaande elementen vormen het DNA van JES. Deze elementen worden ook in de toekomst verder verfijnd en verdiept.

'De WeekendKlas heeft mijn toekomstplan veranderd!'

LEERLING WEEKENDKLAS NOUR

Vinden en ondersteunen moeilijk bereikbare gezinnen

JES richt zich in haar werk op (kinderen uit) gezinnen waar sociaal netwerk en financiële middelen beperkt zijn, en waar ondersteuning in (schoolse) ontwikkeling van de kinderen niet vanzelfsprekend is. Het gaat vaak om gezinnen die hun weg niet goed kunnen vinden in de samenleving, die soms wantrouwend zijn naar 'instanties' of om andere redenen niet (kunnen) profiteren van iets als reguliere opvoedingsbijeenkomsten of huiswerkondersteuning. Om deze groepen te bereiken heeft JES een team Kennismaken en Verbinden. Dit team kent als geen ander de kanalen en manieren om de ouders te vinden, hen te bevragen naar hun eventuele behoeften en hen te verbinden aan JES-programma's of andere voorzieningen (vinden, vragen en verbinden zijn de eerste drie V's van de 5V-methodiek van JES). Het verlagen van drempels voor onze doelgroep om zich meer te verbinden aan hun wijk en de mogelijkheden die deze voor hen biedt, doen we ondermeer door het inzetten van meertalige medewerkers (we spreken Nederlands, Arabisch, Engels, Pools, Turks etc.) en het afleggen van huisbezoeken.

Preventieve, stimulerende programma's

JES werkt met programma's gericht op lezen, spelen, ontwikkelen en leren. Het zijn preventieve en verrijkende interventies om kinderen (van baby tot puber) en hun

gezin een zetje in de rug te geven in het onderwijs en in de samenleving. JES richt zich daarbij op een doelgroep die sociaal-economisch op achterstand staat. Kinderen of gezinnen met complexe (bijv. psychologische) problematiek of andere zwaardere uitdagingen helpen we op tijd gebruik te maken van de daarvoor geëigende organisaties in de wijk of gemeente.

Werken vanuit de 5 V's

JES werkt vanuit een zelf ontwikkelde werkwijze, de 5V-methodiek. Deze methodiek bestaat uit stappen die JES aanhoudt in het werken met kinderen en ouders:

- **VINDEN** van kinderen en hun gezinnen (via diverse kanalen)
- be**VRAGEN** van behoeften van kinderen en hun gezinnen
- **VERBINDEN** van kinderen of ouders aan JES-programma's en/of wijkvoorzieningen
- **VOLGEN** van (de ontwikkeling) van kinderen en hun gezinnen
- **VOLTOOIEN** van de relatie met de kinderen en gezinnen

De eerste 3 V's zijn al langer gemeengoed binnen de organisatie. De V's Volgen en Voltooien krijgen steeds meer aandacht, en worden de komende tijd verder uitgediept en geborgd.

Verbinding van wetenschappelijke inzichten aan concrete praktijken

JES is een uitvoeringsorganisatie: het in de praktijk uitvoeren van interventies vormt de kern van ons werk. Deze uitvoering staat echter altijd in verbinding met inzichten uit de wetenschap. De programma's waarmee we werken zijn wetenschappelijk onderbouwd en/of erkend. Ons zelf ontwikkelde Jong Geleerd, Thuis Gedaan is zelfs door het NJi beoordeeld als onderbouwde en effectieve jeugdinterventie!

Om de relatie met de wetenschap en beleid te onderhouden en te ontwikkelen heeft JES zich regionaal verbonden aan Hogeschool Leiden en de Academische werkplaats Jeugd. Met Rijksmuseum Boerhaave is afgesproken dat we de komende jaren samen optrekken om ervoor te zorgen dat ook kwetsbare gezinnen kunnen leren en genieten van wetenschap.

Landelijk werken we samen in het platform Voorlees-Express en School 's Cool en regionaal in het Bondgenootschap Laaggeletterdheid. Internationale samenwerking bestaat ook, in de vorm van (Erasmus)uitwisselingen met België, Noorwegen, Ierland en Portugal. De komende jaren zullen we ons ongetwijfeld verbinden aan nieuwe kennisnetwerken.

Naast ouders staan en 'kindinclusie'

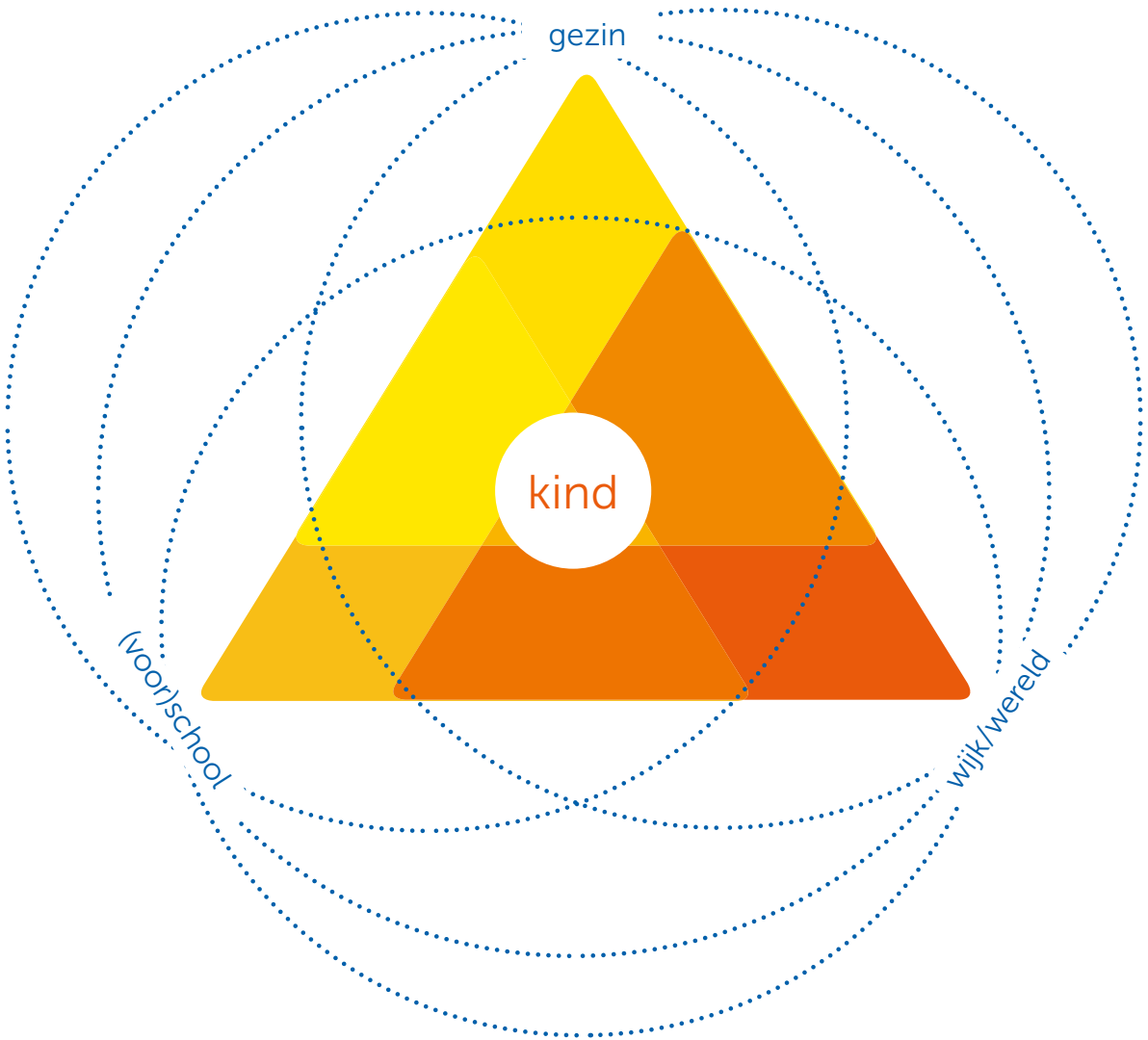
Binnen JES Rijnland is inmiddels veel kennis en ervaring opgedaan met thema's als cultuur-sensitieve pedagogiek, preventie, aanvullend verrijkend onderwijs en het contact leggen met moeilijk bereikbare doelgroepen. We stellen ons in ons contact met kinderen en ouders echter zeker niet op als 'de deskundigen'. We luisteren naar kinderen en hun gezin, staan naast ouders en geven hen een stem. De samenwerking die JES met Missing Chapter⁴ is aangegaan, tilt het werken aan deze zogenaamde 'kindinclusie' binnen de organisatie op een hoger plan.

JES zet waar mogelijk *rolmodellen* uit de samenleving in in haar werk.

Medewerkers van JES en stagiairs kunnen deze rol op zich nemen, maar bij uitstek ook onze vrijwilligers zetten we in als voorbeeld en als (tijdelijke) uitbreiding van het netwerk. Daaruit ontstaan vaak bijzondere verbindingen die niet alleen verrijkend zijn voor 'onze' gezinnen, maar zeker ook voor de vrijwilligers in kwestie. We dragen zo een steentje bij aan de inclusieve samenleving die we voorstaan.

Midden in samenleving

JES staat midden in de samenleving en werkt met veel lokale, landelijke en internationale partners samen. We zijn werkzaam binnen de driehoek Thuis-School-Wijk/wereld en hebben daarom een nauwe relatie met peuterspeelzalen en scholen, (sociaal-)culturele organisaties en beleids- en zorggerelateerde instellingen. Met name rond de V's Vinden, Verbinden en Volgen zijn onze relaties cruciaal. Er wordt daarom veel in geïnvesteerd. Als het gaat om de regio Leiden zijn belangrijkste partners SPL, BplusC alsmede de scholen en schoolbesturen (SCOL, PROO, NOOR). Natuurlijk onderhouden we ook warme contacten met de lokale moskeeën en kerken, musea, Hogeschool Leiden, Universiteit Leiden, Sociale Wijkteams, Jeugd- en Gezinsteams en de Gemeenten in de regio Leiden. Leiden is de stad waar JES is geboren en waar we in het Kinderrechterhuis onze basis hebben. Het is een bruisende, dynamische stad waar we (nog steeds) veel kunnen leren en van waaruit we onze vleugels kunnen uitslaan. Waarop nog meer wordt ingezet de komende periode is het contact met 'de burger'. We geloven er in dat we met de bijdrage van burgers aan ons werk meer waardevolle verbindingen kunnen leggen tussen groepen die elkaar in het dagelijks leven niet veel tegenkomen.

'It takes a village to raise a child'

HILLARY CLINTON

Beloftes van JES voor 2019-2023

JES Rijnland heeft door de jaren heen een stevige visie en een eigen DNA ontwikkeld. Deze twee ankers fungeren als belangrijkste basis om ook de komende jaren een verschil te maken voor kinderen uit kwetsbare gezinnen. Zoals eerder aangegeven slaan we echter ook nieuwe paden in of verdiepen/verbreden we bestaande paden.

JES gaat de komende periode vanuit de missie Ieder Kind Recht op Ontwikkeling met een nog sterkere focus dan voorheen aan de slag met de volgende thema's:

Ieder kind taal(v)aardig

Taal is een belangrijk middel om jezelf te leren kennen, om verbinding met elkaar te maken, maar ook om voor jezelf een plek te veroveren in onze talige samenleving. Hoe beter je communicatie, hoe makkelijker je mee kunt doen in deze samenleving. Daarom zetten we ons in op het stimuleren van taalvaardigheid en het ontwikkelen van communicatieve vaardigheden. We gaan hierbij niet op de stoel van school zitten, maar richten ons meer op het informele leren. De taal leren begint namelijk al bij de geboorte en kinderen leren taal en sociale vaardigheden ook thuis en in de wijk. We waarderen meertaligheid en gidsen ouders in het omgaan met meertaligheid thuis.

Ieder kind (ver)kent de wereld

Kinderen brengen de meeste tijd thuis door en op school. Maar er is meer dan dat. Kennis, kunst en cultuur helpen om de wereld van kinderen te verbreden, biedt hen instrumenten om hun wereld beter te leren begrijpen en zodoende ervan te genieten. Daarom helpen we kinderen in het verkennen van de wereld en brengen we hen in contact met kennis en cultuur. De hulp van vrijwilligers is daarbij onmisbaar. Want veel kinderen hebben een klein netwerk en iemand anders nodig die hen op weg helpt hun wereld te vergroten.

Ieder kind heeft voldoende

Niet iedereen profiteert van de welvaart. Gezinnen die kort of laag zijn opgeleid, weinig geld hebben, of niet mee kunnen doen in de samenleving, kunnen hun kinderen niet altijd de ontplooiingsmogelijkheden bieden die ze zouden wensen. We proberen deze gezinnen te vinden en op hen te letten. En samen met hen zoeken we naar manieren om hun kinderen een extra zetje te geven. De komende jaren willen we hiervoor in het bijzonder samenwerken met peuterspeelzalen en scholen waar veel kinderen zijn die onvoldoende bronnen hebben om zich te ontwikkelen en mee te doen.

Ieder kind vitaal en vrolijk

Gezondheid gaat over veel meer dan het voorkomen van ziekte. Het gaat ook over goed voor jezelf zorgen, zinging, erbij horen, zelfvertrouwen en (omgaan met) geld. Werken aan deze bredere opvatting van gezondheid⁵ helpt kinderen om hun kansen te vergroten en gelukkige mensen te worden. JES wil graag vanuit deze brede opvatting (samen)werken en zet zich in om waar nodig gezinnen te helpen om gezonde keuzes te maken.

.....
5 We werken o.a. met het model van Positieve Gezondheid van Machteld Huber.

JES zet ook stappen op strategisch vlak:

JES ontwikkelt zich lokaal, regionaal en landelijk.

Leiden (en omgeving) blijft ons belangrijkste werkgebied en uitvalsbasis, maar we verleggen ook onze grenzen. Dat is kansrijk (er is bijvoorbeeld in het land interesse in Jong Geleerd, Thuis Gedaan) en inhoudelijk interessant. Zo vindt JES steeds meer aansluiting bij regionaal- of landelijk opererende organisaties. Deze ontwikkelingen bieden inhoudelijk kansen om onze programma's te verbeteren, maar zeker ook bedrijfsmatige mogelijkheden. Om de positie van JES duurzaam te versterken, is het immers van belang om toe te werken naar meerdere bronnen van financiering.

JES geeft 'ontwikkelen in de nabije omgeving' meer inhoud.

Door te werken in netwerken in de wijk staan we zo dichtbij de gezinnen als mogelijk en zorgen we ervoor dat ouders opgedane ervaringen delen met andere ouders. Peuterspeelzalen, kinderopvang, scholen en collega's in preventieve jeugd(gezondheids-)zorg en welzijn zijn hierin onze belangrijkste partners. Met hen én met ondernemers en bewoners uit de omgeving bieden we kinderen de kans om zich in een veilige, stimulerende omgeving te ontwikkelen, hun kansen te vergroten en mee te doen. We gaan hierbij zeker ook op zoek naar verrassende verbindingen. We hechten aan vloeibare en - indien noodzakelijk - onorthodoxe samenwerking waarin alle partijen primair kijken naar wat nodig is in een gezin en in de samenleving, en daar hun inspanningen op afstemmen.

JES bouwt aan een steviger vrijwilligersbeleid.

Meer en meer beseffen we dat het werken met rolmodellen en steunfiguren een belangrijke bijdrage levert aan de ontwikkeling van de kinderen waarvoor we werken. En dat het voor de vrijwilligers zelf ook veel waarde heeft. Door het werken met vrijwilligers geven we vorm aan een inclusieve samenleving. Vrijwilligers zijn wezenlijk voor het functioneren van JES en we zijn trots op de vele betrokken burgers uit Leiden en omgeving die zich in hun vrije tijd inzetten voor onze organisatie. We gaan gericht werken aan het versterken van de rol die onze vrijwilligers binnen de gezinnen/ voor onze kinderen hebben.

De 5V-methodiek wordt sterker verankerd binnen de organisatie.

Het werken volgens de V's *vinden, vragen en verbinden* vormt een vanzelfsprekendheid binnen JES. De recente toevoeging van *volgen* en *voltooien* begint zijn weg ook te vinden, maar verdient de komende tijd nog meer aandacht. *Volgen* (en vervolgens *voltooien*) gaat over het monitoren van de gezinnen, om een vinger aan de pols te houden. Maar *volgen* heeft ook betrekking op het in kaart brengen van de impact van de inspanningen van JES. Dit laatste is van belang om onze programma's steeds te blijven optimaliseren en verantwoording af te leggen aan opdrachtgevers. Het beter zichtbaar maken van onze impact draagt bij aan werkplezier van medewerkers, stagiairs en vrijwilligers.

'Ik help kinderen met hun huiswerk en geef hen positieve aandacht. Daardoor krijgen ze meer zelfvertrouwen en gaan ze zelf ook weer vriendelijker met anderen om. En daar word ik dan ook weer blij van!'

VRIJWILLIGER HUISWERKKAMER JAN

Kinderrechtenhuis

Hooglandse Kerkgracht 17s, 2312 HS Leiden
071 342 09 00

Brede School Het Gebouw

Arubapad 52, 2315 VA Leiden
071 523 15 88

www.jesrijnland.nl

Mei 2019

Vertrouwen in je toekomst